

מסכת ברכות

פרק ה

חשיבות הכוונה בחפילה

(א) אין עומדין להתפלל תפילת שמונה עשרה אלא מתוך כבוד ראש והיינו בהכנעה וביראה.
חסידים הראשונים היו שוהים (מתעבים) שעה אחת¹ בבית הכנסת ומתפללים, כדי שיכנונו את לבם למקום.

איסור הפסקה בחפילה

אפלו המלך² שואל בשלומו - לא ישיבנו באמצע תפלת שמונה עשרה.
ואפלו נחש³ ברוך על עקבו - לא יפסיק את תפלתו.

הספות בחפילה

(ב) מזכירין בימות הגשמים את גבורות ה' בהורדת גשמים בברכת תחית המתים⁴, ושואלין את הגשמים בברכת השנים.

במוצאי שבת אומרים הבדלה בברכת חונן הדעת⁵.

רבי עקיבא אומר: אומרה ברכה רביעית בפני עצמה.

רבי אליעזר אומר: אומר את ההבדלה בהודאה⁶.

הספות האסורות בחפילה

(ג) האומר: 'רחם על ישראל, שהרי אפילו על קן צפור יגיעו רחמים' בכך שאסרת לקחת את הביצים בעוד האם בקן, וכן האומר: 'על טוב יזכר שמך', וכן האומר: 'מודים מודים' - משתקין אותו⁷.

¹ רמ"א או"ח צח: יתשוב קודם התפלה מרוממות האל- יתעלה ובשפלות האדם, ויסייר כל תענוגי האדם מלבו.

² היינו במלך ישראל, אבל אם מלך עכו"ם שאל בשלומנו מפסיק כדי שלא יהרגנו.

³ היינו בנחש שאינו נושך, אבל אם היה נחש ארסי מפסיק.

⁴ השייכות בין גשמים לתחיית המתים מבוארת בירושלמי שכמו שתחיית המתים חיים לעולם כך ירידת גשמים חיים לעולם

⁵ אומרים הבדלה בברכת אתה חונן משני סיבות: 1. שהיא ברכה ראשונה של חול. 2. שאם אין דעה - הבדלה מנין.

⁶ מפני שמודה לה' שזיכה אותו להבין ולהבדיל בין קודש לחול, ואמר את ההבדלה לפני המילים ועל כולם.

⁷ 'על קן ציפורי' - משתקין אותו מפני שעושה מצותיו של הקב"ה רחמים, והרי הם גורות מלך ועוד טעם שמעורר קנאה במעשה בראשית.

על טוב יזכר שמך - משמע על טובתך נודה לך ועל הרע לא נודה, ומשתקין אותו מפני שהייבים לברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה.

'מודים מודים' - משתקין אותו מפני שנראה כמקבל עליו שתי אלירות.

מסכת ברכות

שליח ציבור שטעה

הַעֹבֵר לְפָנֵי הַתְּבֵּה וְטָעָה - יַעֲבֹר אַחֵר תַּחֲתָיו, וְלֹא יִהְיֶה מִי שֶׁמִּבְּקָשִׁים מִמֶּנּוּ סָרְבָן בְּאוֹתָהּ שְׁעָה⁸,

כי גנאי הוא שתהא התפלה מופסקת כל כך.

מִנֵּיִן הוּא מֵתַחֲתֵיל? מֵתַחֲלַת הַבְּרָכָה שֶׁהָרֵאשׁוֹן טָעָה בָּהּ.

שליח ציבור בברכת כהנים

(ד) הַעֹבֵר לְפָנֵי הַתְּבֵּה - לֹא יַעֲנֶה אַחֵר בְּרֻכּוֹת הַכֹּהֲנִים הַנוֹשְׂאִים אֶת כַּפֵּיהֶם 'אֲמֵן', מִפְּנֵי הַטְּרוּף

(הבלבול) שמא יטעה ולא יקריא לכהנים כראוי את מילות הברכה.

וְאִפִּילוּ אִם אֵין שָׁם כֹּהֵן אֶלָּא הוּא - לֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו, שְׁמָא לֹא יוּכַל לַחֲזוֹר לְתַפְלָתוֹ וּלְהַתְּחִיל בְּרֻכַת 'שִׁים

שלום'.

וְאִם הִבְטָחְתּוֹ שֶׁהוּא נוֹשֵׂא אֶת כַּפָּיו וְחֹזֵר לְתַפְלָתוֹ בְּלִי לְטַעוֹת - רִשְׁאֵי לִשְׂאֵת אֶת כַּפָּיו.

טעות בחפילה

(ה) הַמֵּתַפְּלֵל וְטָעָה - סִימָן רַע לּוֹ שֶׁאֵין תַּפִּילָתוֹ רְצוּיָה וְאֵינָה מְקוּבַּלָּת.

וְאִם שְׁלִיחַ צַבּוּר הוּא - סִימָן רַע לְשׁוֹלְחָיו, מִפְּנֵי שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ.

אָמְרוּ עָלָיו עַל רַבִּי חֲנִינָא בֶן דּוּסָא, שֶׁהָיָה מֵתַפְּלֵל עַל הַחוֹלִים וְאוֹמֵר לְאַחַר הַתַּפִּילָה: 'זָה חֵי

וְזָה מֵת', וְהָיָה מֵתָקִיִּים כְּדַבְּרֵיו.

אָמְרוּ לוֹ: מִנֵּיִן אַתָּה יוֹדֵעַ אִם יִחִיהַ אוֹ יָמוּת?

אָמַר לָהֶם: אִם שְׁגוּרָה תַּפְּלָתִי בְּפִי - יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא (החולה) מְקַבֵּל וְיִחִיהַ, וְאִם לֹא - יוֹדֵעַ אֲנִי

שֶׁהוּא (החולה) מְטָרֵף וְיָמוּת.

⁸ דרך שאר יורדים לפני התיבה שצריך לסרב פעם ראשונה, אבל זה לא יסרב.